

Dainavos partizanų vadų sąskrydis

Skiriama Dainavos apygardos partizanų vadų sąskrydžio, įvykusio 1947 m. balandžio 22-24 dienomis, dalyvių atminimui

Auksutė RAMANAUSKAITĖ-SKOKAUSKIENĖ
Lietuvos Respublikos Seimo narė, partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago dukterė

Prasidėjus antrajai rusų okupacijai, Lietuvoje kilo stiprus tautos pasipriešinimas pavergėjams. Tūkstančiai Lietuvos sūnų ir dukterų jautė pareigą ginklu ginti savo tėvynę nuo okupanto ir ištikimai šią pareigą vykdė. Jie iškeitė savo darbus, gimtųjų namų šilumą į pilną mirtino pavojaus miško gyvenimą – tapo partizanais. Dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės partizanai aukėjo, savo gyvybes.

Stichiškai kilęs pasipriešinimas greitai formavosi į teritoriniu principu pagrįstą karinę struktūrą. Kūrėsi apygardos, jose veikė rinktinės, būriai, štabai. Iš apygardų formavosi sritys.

Pietų Lietuvoje veikė Dainavos apygarda. Ji apėmė dabartinių Alytaus, Lazdijų ir Varėnos rajonų bei dalies besiribojančių Marijampolės, Prienų, Trakų ir Šalčininkų rajonų teritorijas.

Mano tėvelis, Lietuvos partizanų vadas partizanų pulkininkas Adolfas Ramanauskas-Vanagas Pietų Lietuvoje perėjo visą partizaninio karo kelią nuo būrio vado Dzūkijoje iki aukščiausios Lietuvos partizanų vadovybės. Jam yra tekę būti ir Dainavos apygardos vado pavaduotoju, vėliau, vadui žuvus, partizanai Vanagą išrinko Dainavos apygardos vadu, dar vėliau – Pietų Lietuvos srities vadu.

Šį pavasarį sukanka 65-eri metai nuo svarbaus Dainavos apygardoje įvykio – Dainavos apygardos partizanų vadų sąskrydžio. Esu išsaugojusi nemažai tėvelio archyvinų dokumentų, autentiškų atsiminimų, kuriuose atsispindi sąskrydyje dalyvavusių asmenybių biografijų fragmentai, posėdžių aplinkybės, nutarimai.

Dainavos partizanų apygardos vadų sąskrydis buvo sušauktas 1947 m. balandžio 22-24 dienomis Punios šile. Laikas sąskrydžiui buvo kruopščiai parinktas – jis vyko nutirpus sniegui, šiltesniu metu, kai buvo galima vykti per mišką nepaliekant pėdsakų.

Tuo metu A. Ramanauskas-Vanagas buvo Dainavos apygardos vado pavaduotojas ir Merkio rinktinės vadas. Sąskrydį sušaukė tuometinis Dainavos apygardos vadas kpt. Domininkas Jėčys-Ažuolis. Tai padaryti buvo labai sudėtinga. Reikėjo, kad žinia apie įvyksiantį sąskrydį visus vadus pasiektų laiku. Todėl ir ryšininkai ir partizanai turėjo daug darbo.

Štai kaip A. Ramanauskas-Vanagas prisimena gautą žinią apie sąskrydį ir po to vykusį pasirengimą: „Kai sutikau Žaibą, jis man įteikė paketą nuo Ažuolio, ant kurio viršaus buvo pažymėta: Labai skubu!

Perskaitęs atitinkamą raštą, sužinojau, kad balandžio mėn. 23 d. Punios šile šaukiamas Dainavos apygardos vadų sąskrydis. Panašaus turinio raštą jau buvo gavęs ir Žaibas. Kiti iš Ažuolio gautieji raštai buvo įvairiais tarnybiniais klausimais.

Aš su Žaibu nustačiau susitikimo datą ir vietą. Jame dalyvauti pasiūliau ir Rugiui, o per jį ir Šarūnui.

Iš susitikimo su Jūrininku grįžau savo vadavietėn tinkamiau pasiruošti būsimam sąskrydžiui.

Vadavietėje su Jūrininku pasigaminome atitinkamas klieses ir savo darbo tušo. Išleidome eilinių „Mylėk Tėvynę“ numerį, kurio tam tikrą egzempliorių skaičių numačiau pasiimti sąskrydin. Prišpausdinome daug atsišaukimų....

Reikėjo pagalvoti ir pasiruošti tiems posėdžių darbotvarkės punktams, kuriuos savaime buvo galima nujausti. Savo laiku Ažuoliui buvau pristatęs kai kuriuos partizanus pakelti laipsniu bei pažymėti Narsumo ir Uolumo juostelėmis, pagal A apygardoje veikusių atitinkamus nuostatus, tačiau Ažuolis visa tai atmetė ir pareiškė, kad, jo nuomone, tokius klausimus derės svarstyti tik nepriklausomybę atgavus.

Šiuo atžvilgiu aš buvau kitokios nuomonės ir galvojau, kad nepakanka drausmę palaikyti įvairios rūšies bausmėmis, bet taip pat turi būti įvairios skatinamosios priemonės, tarp jų partizanų pažymėjimas ir pakėlimas laipsniu. Žinojau, kad taip manė ir Kazimieraitis, Litas bei visi kiti vadai, išskyrus Ažuolį. Teisingiau tariant, aš iki tol nepažinau partizanų vado, kuris būtų buvęs priešingas partizanų apdovanojimui.

Nukelta į 2 p.

Aukštaičiai savanoriai Gražutės miške

Savanoriai ir Zarasų jaunieji šauliai rikiuojasi Gražutės miške

Autoriaus nuotrauka

Eil. Egidijus JURGELIONIS
Vyčio rinktinės 507 kuopa

Balandžio viduryje Zarasų rajono Gražutės miške vyko trijų savanorių kuopų – Utenos, Anykščių ir Zarasų – lauko taktikos pratybos, kuriose dalyvavo daugiau kaip šimtas karių.

Pirmąją pratybų dieną, nuo pat ankstauro ryto jauni kariai mokėsi, o labiau patyrę – prisiminė maskuotės subtilybes. Naudodamiesi „kariška kosmetika“ bei gamtos teikiama medžiagomis – eglė šakomis, samanomis – kariai stengėsi tapti kuo mažiau pastebimi aplinkoje. Kiekvienas pratybų dalyvis privalėjo susikurti savo indi-

vidualią maskuotę: vieni pasidarė lengvą maskuotę, kiti – nepabūgo nemenko svorio ir užsiėmimo pabaigoje dėl „gražiausios eglės“ vardo galėjo varžytis su šalia augančiais medeliais.

Tą pačią dieną Gražutės miške pratybas vykdė ir Šaulių sąjungos Zarasų kuopos jaunieji šauliai. Šaulių kuopos vado prašymu, jaunieji šauliai turėjo galimybę su RP1 pajėgumo kariais savanoriais maskuotis, judėti nepastebėtiems, sužinoti negarsinio valdymo signalus, pasistatyti individualų būstą. Instruktoriaus darbą gerai išmanantys Zarasų kuopos instruktoriai lt. Edvardas Zavackas ir vyr. eil. Vadimas Keleberda pratybas sumanė taip, kad būtų idomu tiek

kariams savanoriams, tiek jauniems šauliams. Po dienos pratybų šauliukai, nors ir pavargę, bet su šypsena veide ir kupini išpūdžių išvyko namo. Pasak pratybų vadovo kpt. Arūno Mažeikos, jei jaunuolis tapo šauliuku, jam kariškas gyvenimas prie širdies, o tai tik vienas žingsnis iki gerai motyvuoto, norinčio tarnauti tėvynai kario savanorio, kai jam sukaks 18 metų.

Po pietų kariai vykdė pagal pajėgumus paskirstytas užduotis: žemesnių pajėgumų kariai mokėsi nebylaus valdymo signalų, vykdė užduotis skyriaus sudėtyje, aukštesnių pajėgumų grupės – mokėsi būrio sudėtyje užimti ir įrengti patulio bazę, įsirengti pastogę miš-

kingoje ir atviroje vietovėse.

Po įtemptos dienos kariai bandė atgauti jėgas valgydami gardžiąją „intendantų košę“. Pasisotinę, žiūrėjome filmus apie karybą Zarasų kuopavietėje. Prieš miegą kariai klausėsi ilgametę patirtį turinčių karių savanorių pasakojimų apie tarnybą KASP, pokyčius, smagius nutikimus bei karišką kasdienybę dar tik kuriantis Savanorių pajėgoms. Juk kiekvienoje kuopoje yra tokių pasakorių, kurių visada įdomu klausytis.

Antrosios pratybų dienos užduotims kariai buvo pasirengę dar prieš patekiant saulei. Nuo pat ankstyvo ryto pratybų dalyviai vykdė taktinį-orientacinį žygį, kurio metu ne tik prisiminti orientavi-

mosi gamtoje sugebėjimai, tačiau ir įtvirtinti maskuotės bei patulio bazės užėmimo įgūdžiai. Tai buvo tarsi savotiškas visų pratybų sujungimas į vieną.

Pratybų pabaigoje už dalyvavimą kariams dėkojo ir geros kloties linkėjo pratybų vadovas kpt. A. Mažeika, o grįžus į kuopavietes liko „maloniausias“ darbas – ginklų valymas. Ginklinėje „padžiauti“ ginklai iki kitų pratybų.

9 772029 843005

Dainavos partizanų vadų sąskrydis

Atkelta iš 1 p.

Dėl tos priežasties nusprendžiau, kad į kelionę pasiimsiu partizanų apdovanojimo ir pakėlimo laipsniu nuostatus ir jau paruoštus dokumentus atitinkamam pristatymui. Jūrininkas paruošė ženklų pavyzdžius ir reikiamus piešinius. Galvojau pasiūlyti posėdžio darbotvarkėn įtraukti partizano ženklo, uniformos ir užimamų pareigų žymėjimo suvienodinimo klausimus. Tam tikslui pagaminome brėžinius ir pavyzdžius. Vienu žodžiu, paruošiamojo darbo buvo pakankamai.“ (A. Ramanauskas-Vanagas „Daugel krito sūnų“.)

A. Ramanauskas-Vanagas atsiminimuose rašė, kad kelionė į Puntos šilą truko ne vieną parą. Pirmiausia jis ir jo pavaduotojas Albertas Perminas-Jūrininkas, kaip Merkio rinktinės atstovai, susitiko su šios rinktinės 3-io bataliono vado pavaduotoju Jonu Jakubavičiumi-Rugiu. Kartu jie iškelia link Dzūkų rinktinės Geležinio Vilko grupės vado Vaclovo Voverio-Žaibo vadavietės. Grupės vadas juos pasitiko sutartoje vietoje ir apnakvydino savo bunkeryje Kalesninkų miške. Iš čia kartu keliaivo ir Dzūkų rinktinės Geležinio Vilko grupės štabo viršininkas Lionginas Baliukevičius-Dzūkas.

Kaip rašoma, keliaujant toliau, reikėjo persikelti per Nemuną. Atsiminimuose pažymima, kad plaukti per Nemuną visada buvo ypač rizikinga, kadangi okupantai prie valčių dažnai rengdavo pasalas – čia jiems būdavo lengva gerai pasislėpti ir netikėtai apšaudyti arti priplaukusius partizanus. Laimei, ši kartą partizanams pavyko pasiekti kitą krantą be susidūrimo su priešu ir susitikti iš anksto numatytoje vietoje su kunigaikščio Margio grupės vadu Vytautu Subačiumi-Klevu ir apygardos štabo ryšių skyriaus viršininku Antanu Macevičiumi-Linu, kurie gyveno su apygardos vadu kpt. D. Jėčiu-Ažuoliu viename bunkeryje. V. Subačius-Klevas ir A. Macevičius-Linas turėjo palydėti atvykusius partizanus į nakvynės vietą.

Pernakvoję partizano Jono Gurčiaus-Komendanto bunkeryje A. Ramanauskas-Vanagas ir Dzūkų rinktinės Geležinio Vilko grupės vadas V. Voveris-Žaibas Kunigaikščio Margio grupės vado V. Subačiaus-Klevo buvo nuvesti į kpt. D. Jėčio-Ažuolio vadavietę.

Šis bunkeris buvo įrengtas labai sumaniai ir yra vienas didžiausių žinomų bunkerių Lietuvoje. A. Ramanauskas-Vanago prisiminimuose yra išsamus vadavietės aprašymas: „Pražygiavom kelis kvartalus ir pasiekėme kažkokį gilų griovį, kurio dugnu pamažu tekėjo vos pėdas galintis apsemti švarus šaltinių vanduo. Iš atokiau mums parodė krantą, kurio apačioje buvo įrengta pati slėptuvė. Maskavimas buvo labai geras ir akimis nebuvo galima nustatyti, kurioje vietoje yra slėptuvė ir durėlis. Pagaliau Klevas sustojo, praskleidė mažutes eglaitės šakas, pavertė samanų kuokštelį ir, paėmęs už grandinės, atidarė 45 laips-

Vadų sąskrydžio dalyviai. Stovi iš kairės: Mykolas Petrauskas-Aras, Vaclovas Voveris-Žaibas, Juozas Puškorius-Girinis, kpt. Domininkas Jėčys-Ažuolis, Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Vaclovas Kavaliauskas-Juodvarnis, Jonas Kučinskas-Spyruoklis, Kostas Šimulevičius-Gandras. Priklaupę iš kairės: Jonas Jakubavičius-Rugys, Vytautas Subačius-Klevas, Juozas Petraška-Lapaitis, Lionginas Baliukevičius-Dzūkas. Guli iš kairės: Stasys Raklevičius-Mislinčius, Albertas Perminas-Jūrininkas

Archyvinė nuotrauka

nių kampu įtaisytas dureles. Iš vidaus mane perspėjo, kad teks iš pradžių lįsti aukštyn ir žiūrėti, kur dugne prikaltos atramos, nes už jų teks kabintis kojomis ir rankomis. Palypėjus keturpėscia, jau matėsi šviesa, kuri sklido iš slėptuvės, nes antrosios durėlės buvo atidarytos. Kai nuropėjau kelis žingsnius prītūpęs, patekau pačion slėptuvėn. Ten jau buvo galima stovėti kiek palenkta galva.

Man buvo smulkiau aprodyta visa slėptuvė, kurioje buvo įvairūs reikmenys spaudai gaminti. Gul-tai buvo sumaniai paskirstyti į dvi dalis. Vieni buvo darbo kambaryje, kiti virtuvėje, kuri buvo lyg ir atskirta pussieniu. Dar kiek aukščiau į krantą buvo mažas kambarėlis, skirtas maisto sandėliui. Vienu žodžiu, slėptuvė buvo didžiulė ir labai patogi darbui. Vėliau dar parodė, kad slėptuvės viršuje vietoj kamienėlio buvo įtaisytas aukštas tuščia-vidurės drebulės kamienas. Bendrame fone jis nekrito į akis.“

Išlikusiuose istoriniuose dokumentuose yra pažymėta, kad patys posėdžiai vyko bunkeryje, kuris buvo įrengtas lygumoje, atokiau nuo Dainavos apygardos vado kpt. D. Jėčio-Ažuolio vadavietės. Slėptuvė dėl jos dydžio partizanai vadino „Šaulių sale“. Šiame bunkeryje buvo gana daug vietos – tilpo apie trisdešimt žmonių. Beveik per visą slėptuvės ilgį stovėjo platus stalas, abiejose jo pusėse buvo pritaisyti tvirti suolai, todėl tai buvo patogi vieta posėdžiams.

Sąskrydyje dalyvavo šie partizanų vadai: Dainavos apygardos vadas kpt. Domininkas Jėčys-Ažuolis, Dainavos apygardos vado pavaduotojas, Merkio rinktinės vadas Adolfas Ramanauskas-

Vanagas, apygardos štabo ryšių skyriaus viršininkai Antanas Macevičius-Linas ir Kostas Šimulevičius-Gandras, Merkio rinktinės vado pavaduotojas Albertas Perminas-Jūrininkas ir šios rinktinės 3-io bataliono vado pavaduotojas Jonas Jakubavičius-Rugys.

Dzūkų rinktinėi atstovavo štabo švietimo ir spaudos skyriaus viršininkas Vincas Juozaitis-Vyturis, jo pavaduotojas Juozas Puškorius-Girinis, Dzūkų rinktinės Geležinio Vilko grupės vadas Vaclovas Voveris-Žaibas, jo pavaduotojas Petras Šilanskas-Labutis ir grupės štabo viršininkas Lionginas Baliukevičius-Dzūkas.

Kunigaikščio Margio grupei atstovavo šios grupės vadas Vytautas Subačius-Klevas, vado pavaduotojas Jonas Jusas-Pakštas, štabo viršininkas Mykolas Petrauskas-Aras, grupės I rajono viršininkas Motiejus Jaruševičius-Lakštingala, Vaidoto grupei – jos vadas Juozas Petraška-Lapaitis ir vado pavaduotojas bei štabo viršininkas Jonas Kučinskas-Spyruoklis.

Dauguma partizanų buvo tikintys žmonės visu savo gyvenimu liudiję krikščioniškąsias vertybes. Partizanų vadas A. Ramanauskas-Vanagas prisiminimuose rašė: „Vadas [kpt. D. Jėčys-Ažuolis – aut. past.] paskelbė, kad posėdis pradedamas. Iš pradžių buvo sukalbėta partizanų malda ir atstojimu pagerbti žuvusieji kovos broliai. Po to vienas po kito pristatyti posėdyje dalyvaujantieji, nes buvo tokių, kurie vieni kitus matė pirmą kartą.“

A. Ramanauskas-Vanagas rašė: „Ažuolis paskelbė darbotvarkės punktus. Tarp jų buvo įrašyti ir mano pasiūlytieji. Pažymėjo, kad

posėdyje dalyvaujantieji gali juos dar papildyti. Paskutinis darbotvarkės punktas buvo klausimai ir sumanymai.

Svarstant darbotvarkės punktus, aktyviai dalyvavo visi posėdžiautojai. Buvo sudarinėjamos komisijos parengti nutarimus ar pasiūlymus atitinkančias rezoliucijas ar projektus. Man visur teko dalyvauti ir darbo buvo daug tiek posėdžių, tiek pertraukų metu. Trijų parų laikotarpiu teko labai mažai numigti, bet užtat pasiektais rezultatais buvau visiškai patenkintas. darbas vyko labai sklandžiai. Galiausiai visais svarstomais klausimais buvo rasti sutarimai.“

Kartais tarp partizanų iškildavo įvairių tarnybinių nesusipratimų, kuriuos jie stengdavosi išspręsti remdamiesi demokratijos principais – atsižvelgdami į skirtingas nuomones ir ieškodami visus tenkinančio kompromiso. Išlikusiuose posėdžių protokole užfiksuota, kad sąskrydyje pirmiausia buvo svarstomas klausimas dėl tarnybinių santykių Dainavos apygardoje tarp skirtingų partizanų organizacinių vienetų. Posėdyje dalyvavę partizanų vadai išreiškė palaikymą apygardos vado kpt. D. Jėčio-Ažuolio vadovavimui, kuris „pagrįstas partizanų vadų deklaracijomis, lanksčiu partizaniniu judėjimu, stipria drausmės priežiūra ir nukreiptas į įsakymo vykdymą tiek eilinių kovotojų, tiek vadų“. (Dokumentų rinkinys „Lietuvos partizanų Dainavos apygarda 1945-1952 m.“)

Protokole pažymėta, kad po to buvo apžvelgti įgyvendinti darbai, steigiant vieningą Lietuvos partizanų vadovybę, nutarta pagal galimybes organizuoti skrajojančius

partizanų kovinius padalinius ir taip aktyviau kovoti su stribais ir NKVD.

Partizanų vadai puikiai suvokė, kokia didelė gali būti alkoholio žala tiek partizaninio karo dalyviams, tiek visai visuomenei. Alkoholizmą ypatingai skatino komunistinė sistema, nes nebėlaviu žmogumi galima lengviau manipuliuoti ir jį dvasiškai palaužti. Daugelis partizanų vadų siekė, kad pasirinkdami kovos už laisvę kelią kovotojai kartu pasirinktų ir visiškos blaivybės kelią. Aukščiausieji vadai kaip paskatinimą ir pavyzdį tiems, kurie nebuvo visiškai atsisakę alkoholinių gėrimų, viešai deklaravo šį savo įsipareigojimą. Minėtame posėdžių protokole rašoma, jog vadai „Ažuolis, Vanagas, Jūrininkas, Vyturis, Rugys, Žaibas, Lapaitis stengsis paveikti kitus vadus ir kovotojus, kad dar atkakliau įsijungtų į kovą ir apgintų mūsų tautą nuo žalingo sveikatai ir partizaniniam judėjimui degtinės vartojimo.“ (Dokumentų rinkinys „Lietuvos partizanų Dainavos apygarda 1945-1952 m.“)

Sąskrydyje svarstant drausmės klausimus, nutarta imtis griežtesnių priemonių dėl 1946 m. gegužės mėn. Dainavos apygardos štabo įsakymo Nr. 89G gyventojams vykdymo. Įsakymo atsiradimą paskatino solidarumo jausmas su okupanto represijų aukomis ir rūpestis gyventojų saugumu. Partizanai draudė gyventojams gaminti ir pardavinėti naminę degtinę, be reikalo keliauti po miškus, prašyti išmaldos nuo tėviškės toliau esančiose apylinkėse, kviesti pas save ir vaišinti degtine rusų kareivius, palaikyti glaudžius ryšius su okupantu. Pagalba okupacinėms struktūroms buvo laikoma išdavyste ir galėjo būti baudžiama net mirties bausme.

Išlikę istoriniai dokumentai liudija, kad posėdžių metu buvo svarstyti karinio mokymo ir auklėjimo klausimai, nutarta „laikas nuo laiko rengti karinius mokymus“, taip pat aptarti ryšių ir žvalgybos, apsiginklavimo, uniformų ir jų ženklavimo klausimai. Partizanų vadai pritarė siūlymui įvesti apdovanojimus už drąsą bei už uolumą partizanams ir jų pagalbininkams, buvo aptarta tarptautinė padėtis, apžvelgti pagrindinės spaudos ir kiti klausimai. (Dokumentų rinkinys „Lietuvos partizanų Dainavos apygarda 1945-1952 m.“)

Tris dienas trukęs posėdžiavimas buvo rezultatyvus. A. Ramanauskas-Vanagas savo atsiminimuose apie tai rašė: „Puntos šile vykusių posėdžių nutarimus reikėjo įgyvendinti praktikoje. Įvestuosius potvarkius turėjo paskelbti Ažuolis įsakymu Dainavos apygardai.

Iš šilo skirstėmės labai geros nuotaikos, nes posėdžių metu pasiektais rezultatais visi buvo patenkinti. Buvo naudinga ir tai, kad prasiplėtė žemesniųjų partizanų vadų pažintys ir kelionės metu atsilankyta kaimyniniuose partizanų daliniuose.

Pabaiga kitame numeryje

Tarnybą Afganistane baigė keturioliktoji pamaina

Gegužės 14 d. Afganistano Goro provincijos atkūrimo grupės stovykloje įvyko oficiali karių kontingentų pasikeitimo ceremonija. Vyčio rinktinės pagrindu suformuota keturioliktoji pamaina tarnybą baigė, PAG-15 pamaina pradėjo.

Oficialios perdavimo ceremonijos metu PAG vado įgaliojimus iš plk. Eligijaus Senulio perėmė plk. Artūras Radvilas.

Pasikeitimo proga PAG stovyklą aplankė Jungtinio štabo viršininkas plk. Vilmantas Tamošaitis, Savanorių pajėgų vadas plk. Ro-

mualdas Moldaris, taip pat tarptautinių saugumo paramos pajėgų (ISAF) Vakarų regiono vadas brg. gen. Luidžis Čiaperinis.

Jungtinio štabo viršininkas plk. V. Tamošaitis padėkojo PAG-14 pamainos kariams už garbingai atliktą tarnybą, PAG-15 pamainai

linkėjo stiprybės, sėkmingo užduočių vykdymo bei toliau petys į petį dirbti su Afganistano kariais ir policijos pareigūnais, vykdant patariamąją funkciją, užtikrinant saugumą bei tolimesnį projektų vykdymą Goro provincijoje.

- Dėkoju misijoje dalyvavusiems

Savanorių pajėgų kariams už atliktą užduotį operacijos rajone ir manau, kad per pusmetį buvo sukaupta neįkainuojama patirtis, kuri pravers kasdienėje tarnyboje, - sakė KASP vadas plk. R. Moldaris.

„Savanas“ informacija

Kur vyko Kalniškės mūšis

Į Kalniškę atvyko ir grupelė partizanų

Autoriaus nuotrauka

Kpt. Vytautas VINICKAS

Dainavos rinktinės štabo
S5 skyriaus viršininkas

1945 metais gegužės 16-ąją Alytaus apskrityje Simno valsčiaus Kalniškės miške vyko vienas didžiausių Lietuvos partizanų mūšių su okupantais rusais. Apie 120 partizanų, vadovaujamų psk. Jono Neifalotos-Lakūno, kovėsi prieš keliskart gausesnę Raudonosios armijos dalinį. Mūšyje žuvo 44 partizanai. Jų palaikai buvo išniekinti Simno miestelio aikštėje. 1989 metais partizanai perlaidoti Simno kapinėse, jiems pastatytas paminklas.

Pagerbiant žuvusiųjų Kalniškėje atminimą gegužės 12 dieną Simno bažnyčioje aukotos mišios, Simno kapinėse uždegtos žvakutės, padėtos gėlės.

Šiomet pirmą kartą Dainavos savanorių rinktinė kartu su Lazdijų kultūros centru organizavo 15 km bėgimą ir 25 km dviračių žygį Kalniškės mūšiui atminti. Prieš startą rinktinės vadas plk. ltn. Rimantas Jarmalavičius sakė, jog „tai, ką mes šiandien darome (t.y. bėgame, važiuojame dviračiais) yra mažiausiai, ką galime padaryti, pagerbdami jų atminimą“. Rinktinės kariai Lazdijuo-

se, Nepriklausomybės aikštėje, iššaudami salves paskelbė bėgimo pradžią. Sportininkų būrys pajudėjo link Kalniškės. Dviratininkai turėjo unikalią galimybę susipažinti su Šeštokų miestelio istorija, aplankyti Prano Dzūko etnografinę sodybą.

Kalniškės mūšio vietoje vyko iškilmingas minėjimas, kuriame dalyvavo Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė Skokauskienė, Lietuvos Šaulių sąjungos vadas ats. plk. Antanas Plieskis, Lazdijų rajono meras Ričardas Margelis, partizanai, jų artimieji, tremtiniai, visuomeninių organizacijų atstovai, Lazdijų bendruomenė, moksleiviai. Tylos minute ir salvėmis pagerbtas partizanų atminimas, uždegtas simbolinis aukuras mūšio vietoje, padėtos gėlės prie paminklo.

Lazdijų kultūros centras balandžio-gegužės mėnesiais organizavo mokinių piešinių ir eilėraščių konkursą apie Kalniškės mūšį. Geriausių darbų autorius apdovanojo rinktinės vadas plk. ltn. R. Jarmalavičius.

Vyko patriotinių dainų šventė „Tė skamba žygio dainos milžinkapių šaly“, kurioje dalyvavo gausus būrys tautinio meno ansamblių iš Lazdijų, Alytaus rajonų bei Punsko.

Dainavos rinktinės kariai pakvietė moksleivius į vienos paros karinę stovyklą. Stovyklavo Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijos, Lazdijų rajono Šeštokų, Šventezerio, Alytaus rajono Miroslovo vidurinių, Lazdijų rajono Būdviečio ir Krosnos pagrindinių mokyklų moksleiviai. Stovyklautojų laukė karinės-sportinės užduotys - palapinsiaustės statymas, nukentėjusiojo transportavimas, kariškų daiktų radimas ir atpažinimas, persikėlimas virve, vandens indo nešimas, kliūčių ruožas. Saulei kryptant vakarop moksleiviai grįžo į stovyklavietę, kur vyko vakaronė „Mokausi ginti Tėvynę“. Naktį moksleivių laukė staigmena – jie kartu su rinktinės kariais dalyvavo naktiniame žygyje.

Partizanų krauju aplaistyti miškai – tai ne metafora, o skaudi lietuvių tautos istorija. Jei laisvės kovotojų atminimas nebus minimas, jų kovų bei žūties vietos nebus pažymėtos, ateinančios kartos nežinos kur jos yra, kas ten vyko, kiek daug gyvybių buvo paaukota dėl tautos ateities. Tuos laikus išgyvenę žmonės išeina Anapilin, pamažu blėsta ir prisiminimai. Tad mūsų, visų lietuvių, pareiga – išsaugoti laisvės kovotojų atminimą.

Didžiosios Kovos partizanų šventė

Št. srž. Audrius VAREIKIS

Didžiosios Kovos rinktinė

Gegužės 19 d. Ukmergės rajono Kadrėnų kaime vyko Didžiosios Kovos apygardos partizanų metinė šventė, kur kasmet susitikti ir pabendrauti susirenka būvę kovos draugai.

Renginys prasidėjo mišiomis už žuvusius, nukankintus, miru-

sius ir gyvuosius laisvės kovotojus. Mišias aukėjo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Šventę įžangos žodžiu pradėjo monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Renginyje dalyvavo Seimo narys Rytas Kupčinskas, Šaulių sąjungos vadas ats. plk. Antanas Plieskis ir kt.

- Didžiojamės, kad mūsų rinktinėi suteiktas Didžiosios Kovos vardas, tikime, kad partizanų at-

minimas įkvėps ir paskatins mūsų karių ryžtui ir drąsai, išvermei ir atsidavimui. Įamžinant partizanų atminimą ir pratęsiant tradicijas, šiais metais atkūrėme partizanų leistą laikraštį „Žalia giria“. Siekiame, kad kariai savanoriai ir jaunimas daugiau domėtųsi ir neužmirštų garbingos Lietuvos praeities, - sakė l. e. rinktinės vado pareigas mjr. Denisas Starikovičius.

Rinktinėje prisiekė jaunieji kariai

Vilma KOJELIENĖ

Žemaičių rinktinė

Balandžio 6 d. Žemaičių rinktinėje vyko priesaikos ceremonija. Iškilmingoje rinktinės štabo ir padalinių rikiuotėje Tėvynei prisiekė 15 jaunų žmonių, pasiryžusių tapti kariais savanoriais. Šie jaunuoliai, tarp kurių ir viena mergina, sėkmingai baigė kovo 19-balandžio 6 d. Butigeidžio dragūnų batalione vykusių bazinį kario savanorio įgūdžių kursą. Priesaikos ceremoniją stebėjo ir keletas karių artimųjų.

Priesaikos ceremonija rinktinėje šiomet vyko pirmąjį kartą. Pastaraisiais metais kariai savanoriai prisiekdavo Dragūnų batalione,

iškart po bazinio kurso. Tradiciškai kiekviename kurse išrenkamas geriausias karys. Šįkart geriausiu išrinktas j. eil. Valentinas Šarpnickis. Jam ir buvo suteikta garbė prisiekusių karių vardu pabučiuoti rinktinės vėliavą. Jaunuolis tarnaus štabo ir aptarnavimo kuopoje ir yra pasiryžęs aktyviai įsiliesti į savanorių veiklą.

Bazinis kario savanorio įgūdžių kursas – tai pirmasis rimtas jauno kario išbandymas, kuriame svarbus ne tik fizinis, bet ir psichologinis jaunuolio pasirengimas, stipri motyvacija. Tai savotiškas apsisprendimo tapti kariu – Tėvynės gynėju patikrinimas, o priesaika – to apsisprendimo patvirtinimas.

Savanorių pajėgos pelnė „Jūrinį mazgą“

Savanoriams skirtą „mazgą“ gen. mjr. Edvardas Mažeikis įteikė KASP štabo viršininkui plk. ltn. Ramūnui Baronui

Vyr. srž. Eugenijaus Žygičio nuotrauka

Gegužės 7 dieną, minint Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną, labiausiai pasižymėjusiems ryšių su visuomene ir visuomenės informavimo srityje krašto apsaugos sistemose atstovams Lietuvos kalbos institute buvo įteikti Lietuvos kariuomenės vado apdovanojimai – „Jūriniai mazgai“. Renginio dalyvius pasveikino krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, Karinių oro pajėgų vadas gen. mjr. Edvardas Mažeikis ir Lietuvos kalbos instituto direktorė doc. dr. Jolanta Zabarskaitė.

Šiais metais „Jūrinio mazgo“ apdovanojimai skirti keturiose kategorijose: už ryšius su žiniasklai-

da, už geriausių metų viešųjų ryšių projektą, už geriausių vidaus komunikacijos projektą ir vidaus komunikacijos renginį.

„Tiesusis“ jūrinis mazgas už vidaus komunikacijos renginį šiomet atiteko Savanorių pajėgoms už ilgametį ir daugiausia dalyvių sutelkiantį renginį – Savanorių sporto žaidynes. 1991 m. liepos 4–5 d. Vilniuje, Vingio parke, vyko pirmosios Savanorių žaidynės, o šiais metais vyks jau 22-osios žaidynės, kuriose, kaip ir kasmet, tikimasi sulaukti daugiau nei tūkstančio savanorių iš visų pajėgų rinktinių.

„Savanas“ informacija

Savaporiai prisimena Vyčio rinktinės pradžia

Vyr. eil. Daivis Markevičius

Vyr. srž. Valdas Bernotavičius, savaporis Alfonsas Lukoševičius ir lt. Mindaugas Urbšas

Autoriaus nuotraukos

Lt. Mindaugas URBŠAS

Vyčio rinktinė

Vyr. eil. Daivis Markevičius gimė 1962 m. sausio 4 d. Panevėžyje. Rusų kariuomenėje tarnavo 1983-1985 metais - pirmą pusmetį kaip ryšininkas Maskvos srityje, Kalugoje, bet už atsikalbinėjimus bei už antitarybines kalbas buvo perkeltas tarnauti į Čitos sritį už Baikalo, į statybos batalioną. Po tarnybos grįžęs į Lietuvą, dirbo įvairiose vietose. 1988 m., dirbdamas Lietkoopsąjungoje, pamatė gatve einančius žmones su trispalve. Paklausti, kur eina ir ar nebijo neštis trispalvės, vyrai atsakė, kad jie studentai iš Vilniaus ir eina į mitingą, o dėl trispalvės ryžtingai atsakė, kad viskas keičiasi, o trispalvė – visų lietuvių vėliava.

D. Markevičius nusipirko medžiagos, pasisiuvo trispalvę ir pakabino prie namo. Tai buvo pir-

mas jo gestas, palaikantis Lietuvos nepriklausomybės siekį.

1990 m. žiūrėdamas žinias per televiziją, išgirdo, kad „Sąjūdžio smogikai“ renkami į būstines Lietuvoje. D. Markevičius nedvejodamas nuvyko į Sąjūdžio būstinę Birutės gatvėje ir užsirašė į savanorių gretas. Savaporiai saugojo Panevėžio apskrityje esančius strateginius objektus, Sąjūdžio būstinę, prasidėjus 1991 metų sausio mėnesio įvykiams D. Markevičius kartu su bendražygiais saugojo ir Panevėžio telefonų-telegrafo stotį.

D. Markevičius keletą mėnesių nedalyvavo savanorių veikloje, bet 1991 m. gegužės mėnesį, paskatintas Artūro Rudžio, grįžo į savanorių gretas. Tuo metu, rinktinės štabas persikėlė į Panevėžio sporto mokyklą. 1991 m. birželio 30 d. D. Markevičius prisiekė Tėvynei, gavo pirmąją savo uniformą. 1991

m. liepos 6-7 d. dalyvavo I Savanorių sporto žaidynėse, o lapkričio 23 d. - pirmajame po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo kariuomenės parade Vilniuje. Pirmieji D. Markevičiaus vadai buvo Sigitas Vasiliauskas ir Arnas Rudauskas. Vyr. eil. D. Markevičius paklaustas, kada gavo pirmąją algą, prisiminė, kad gavo 20 rublių už du budėjimus, nors nesuprato, už ką duodami pinigai, nes į tarnybą ėjo vedamas patriotizmo.

Šiuo metu vyr. eil. D. Markevičius tarnauja Vyčio rinktinės štabo ir aptarnavimo kuopoje. Praėjus 21 metams po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, nedaug pirmųjų savanorių išliko mūsų gretose.

Savo prisiminimais pasidalino ir karys savaporis Alfonsas Lukoševičius iš Krekenavos, 2001 m. išleistas į atsargą. A. Lukoševičių namuose aplankė Vyčio rinktinės kariai. Buvo įdomu išgirsti, ko-

kie jausmai ir nuotaikos tuo metu buvo vyrų širdyse, kaip ir kur kūrėsi savanorių padalinys mažame miestelyje. Pasak A. Lukoševičiaus, nebuvo jokių abejonių eiti tarnauti, ar ne, nes tai buvo Lietuvos kariuomenė. A. Lukoševičius su bendraminčiais iš pradžių rinkdavosi mažomis grupelėmis savanorių namuose, kad neatkreiptų pašalinių žmonių ar „neaiškios“ tuometinės valdžios dėmesio. Vėliau rinkdavosi Krekenavos ūkio administraciniame pastate Laisvės aikštėje, Krekenavoje, kur greitai įsikūrė Krekenavos kuopa bei persikėlė ir 52 bataliono štabas. Pirmieji Krekenavos ir jos apylinkių savaporiai buvo Stasys Pečiulis, Petras Valikonis, Vytautas Barauskas, Jonas Stulginskas, Kęstutis Vaičaitis, Antanas Bajorūnas, Arūnas Griauzdė, Vytautas Placiakis, Antanas Didžgalvis, Valdemaras Matuzevičius, Rimas ir Jonas Petrauskai, Laimu-

tas Gasiūnas, Jurgis Sakalauskas ir dar gausus būrys įvairaus amžiaus vyrų. 1991 m. pradžioje visi vyrai priklausė vadinamajai Panevėžio rajono kuopai, tačiau greitai didėjant savanorių gretoms, atsirado Ramygalos kuopa, kurios sudėtyje ir buvo Krekenavos būrys. 1991 m. lapkričio – gruodžio mėn. buvo suformuota Krekenavos kuopa, kurią sudarė Krekenavos, Žibartonių ir jungtinis būriai su savaporiais iš kitų aplinkinių kaimų ir Krekenavos. 52 batalionas įsikūrė 1992 metais kovo – birželio mėn. Panevėžio rajono ribose ir buvo sudarytas iš 5 kuopų, vadovavo Vytautas Indreliūnas. Komunistų valdžia pašaipiai žiūrėdavo į savaporius, nenorėjo suprasti šių žmonių, jų požiūrio ir atsidavimo tėvynei.

Nors panašių savanorių istorijų yra daug, bet mums negalima pamiršti nė vienos, nes jos visos byloja apie Vyčio rinktinės kūrimąsi.

Būti tarp savų

J.eil. Erika PETROLIŪNAITĖ

Vyčio rinktinės 502 kuopos karė savaporė

Pajuostyje surengtos Vyčio rinktinės kuopų pratybos. Pirmojoje dienos pusėje vyko rikiuotės užsiėmimai, vėliau – teorinės paskaitos. Paskaitų metu kariai buvo supažindinami su topografijos, taktikos ženklais, mokomi orientuotis vietovėje pagal žemėlapi, naudotis kompasu. Atėjus vakarui, kariai pradėjo ruošti naktiniam topografiniam žygiui, kuriame galėjo paskaitų metų įgytas žinias pritaikyti praktiškai. Žygio metu patyriau daugybę teigiamų išgyvenimų, jausmų. Pirmiausia džiugino, kad visus grupės narius sieja pagarba vienas kitam, jauti draugystę grupės narių tarpe. Einant mišku ir ne visiems turint žibintuvėlius, įsitveri draugui į ranką, seki paskui tamsiu mišku. Perimi priešais einančių kolegų patraukiamas medžių, krūmų šakas, laikai jas, kad netrenktų iš paskos einančiajam į veidą. Vyrauja pasitikėjimas. Gavus užduotį, bendromis jėgomis ieškai sprendimo, atsakymo. Jeigu kas nors neaišku, gali paklausti grupės narių,

pasitikslinti, ir žinoti, kad bus atsakyta. Esi rami, nes žinai, jog kolegos supras, kad nežinai dar visko, nemoki, kad įdomu tau. Esi suprasta, sulauki pagalbos, kolegų kantrūs, atleidūs. Nes kažkada taip pat nežinojo. Ir taip pat sulaukė kantrių, pamokančių.

Žygio metu turi galimybę geriau pažinti bendražygius, pabendrauti su jais, pasimokyti iš jų patirties. Be galo smagu ir įdomu stebėti, gėrėtis mokėjimu skleisti pasitikėjimą, gebėjimu vadovauti, būti lyderiu. Be galo naudinga turėti vadovą, kuriuo gali pasitikėti. Kuris nesmerkia už klaidas ar nesėkmes, padrąsina eiti pirmyn, paragina imtis iniciatyvos, tvirta ranka griebia už peties, už rankos, kelia į viršų, traukia, stato ant kojų, įkvepia pasitikėjimo, drąsos. Žygio metu vyrauja didžiulis noras prisidėti prie užduočių įvykdymo, koordinacinių nustatymo, tačiau kartais sunku išdrįsti pasakyti savo nuomonę, pasireikšti. Užduotys, kad ir įvykdomos teisingai, tačiau trūkstant praktikos, jų išsprendimo laikas ilgesnis, nei kad kitų karių. Vyrauja baimė suklysti, nukrypti nuo kelio, sukla-

Vyčio rinktinės savanorių pratybos Pajuostyje

Autorės nuotrauka

dinti grupės narius, jauti pareigą ir atsakomybę ne tik už save, bet ir už visą grupę. Ir toks didžiulis tylus vidinis džiaugsmas užlieja, kai pastebi ženklą, kai vedi grupę ir nesuklysti. Kai prisidedi prie grupės sėkmės ir padedi žengti mažą žingsnelį pergaltės link.

Keliaujant atgal į kareivines sunkvežimiuke gera nuotaika, pokalbiai, pasakojimai... Kas šnekučiuojasi apie vykusius mokymus, kas šiaip pasakoja linksmą istoriją. Kažkas išsitraukia termosuką karštos arbatos, puodelis eina iš rankų į rankas, šildo ir artina. Pasidalinusi išpūdžiais su kolege

apie nusileidimą virve, pakalbėjusi su aplinkiniais, nutylu. Stebiu sėdinčiuosius aplinkui. Matau nuo vėjo paraudusius veidus - šiek tiek pavargusius, tačiau ir švytinčius, nuoširdžias akis. Ir širdį užlieja ramuma. Esu ten, kur ir turiu būti. Su tais, su kuriais ir turiu būti.

Manau, kad šiais laikais žmonės turi begalę kaukių. Vienas naudoja darbe, kitas – draugų tarpe, dar kitas – artimųjų rate, naktiniame klube, bendraujant su nepažįstamaisiais ir kitose įvairiausiose gyvenimiškose situacijose. Turime derintis prie supančios aplinkos, keliamų reikalavimų tam, kad įgyvendintu-

mėm mums patikėtas užduotis, ne-nuviltumėm, įvykdytumėm aplinkinių lūkesčius, viltis, norus. Žmogus tikriausiai ir pats pasiklysta tarp savo naudojamų kaukių, atliekamų vaidmenų, neberanda savęs. Būvimas savanore, išvykimas į įvairias pratybas ramina mano širdį. Kas-kart suprantu, kad eidama koja kojon mišku ar net kliurksėdama pilnais vandens batais per pelkynus, esu tarp tokių pat žmonių kaip ir aš. Žmonių, kurie ateina čia vedami to paties jausmo kaip ir aš. Būti savo šalyje, tėvyneje, gamtoje, jos dalimi. Būti be jokių kaukių. Būti laisvi ir būti savimi.

Mūsų kursas šaudė taikliai

Eil. **Vilius DŽIAVEČKA**
„Savanas“ korespondentas

Penkiolika savanorių iš trijų rinktinių baigė Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centre surengtą granatsvaiddžio „Carl Gustaf“ ir pabūklų PV-1110 kursą. Dešimties dienų trukmės granatsvaiddininkų kursas šiame mokymo centre metų pradžioje organizuotas pirmą kartą ir vyko Rukloje bei Pabradės poligone. Kurse dalyvavo kariai iš Dainavos, Žemaičių ir Didžiosios Kovos rinktinių.

Mokymo centre savanoriai susipažino su 84 mm granatsvaiddžiu „Carl Gustaf“, šio ginklo priežiūra, šaudymo padėtimis ir pan. Mokydami elgtis su 90 mm beatošliaužiu pabūklų PV-1110 instruktoriai akcentavo jo kovines savybes, šaudmenų tipus, priežiūrą, pabūklų įšaudymą ir kitus specifinius dalykus.

- Kursas buvo ištis intensyvus ir savanoriams teko nemažai mokytis - per 10 dienų susipažinome su dviejų tipų ginklais. Kariams noro mokytis ir smalsumo tikrai netrūko. Pagrindiniai šio kurso akcentai - ginklo valdymo testas, kurį privalu nepriekaištingai išlaikyti ir psichologinis pasirėngimas koviniam šaudymui. Iš ilgmetės praktikos žinau, kad prieš pirmąjį šūvį visi jaudinasi, tačiau dar nepasitaikė nei vieno kario, kuris atsisakytų tai padaryti,- sakė MC ekspertas št. srž. Vidas Čeikus.

J. eil. Adolfas Petrauskis tarnauja Žemaičių rinktinėje, 304 kuopoje. Granatsvaiddininkų kursai jaunam kariui pasirodė labai įdomūs ir naudingi:

- Dirbome naujoje aplinkoje - Rukloje. Ginklų, su kurias susi-

pažinome, naudojimas pareikalavo daug fizinių jėgų. Savo kailiu patyriau, kad granatsvaiddžiu šaudantis karys turi būti labai ištvėrimingas, o artilerijos pabūklų tarnyba - ne tik taikli, bet ir fiziškai labai gerai pasirėngusi. Pabūklas pats ganėtinai daug sveria, be priedų - 260 kilogramų. Jei realiomis aplinkybėmis tektų šauti į priešų tanką, jam tikrai gerai nesibaigtų. Bandytume jį sunaikinti, kaip ir esame apmokyti. Tikrai sugebėtume su šiuo ginklu kariauti. To mus mokė instruktoriai buvo reiklūs, tačiau ne per griežti. Jų darbas taip pat nėra lengvas. O mums teko pasimokyti ir savarankiškai, vakarais. Labai stengėmės viską suprasti ir išmokyti tai, kas bus reikalinga šaudant.

J. eil. Povilas Aleksa iš Dainavos rinktinės 109 kuopos simpatizuoja granatsvaiddžiui „Carl Gustaf“:

- Per visą kursą įsisavinime daug mokomosios medžiagos. Dėl to čia ir susirinkome, kad per dešimt dienų išmokytume naudotis dviem ginklais - „karlais gustavais“ ir pabūklų PV-1110. Patys mokslai buvo padalinti į dvi dalis - penkios dienos Rukloje ir tiek pat - Pabradėje. Aš labiau pamėgau granatsvaiddį, ypač patiko kovinis šaudymas. Tai taiklus ginklas, ir, atžvelgiant į nedidelius jo gabaritus, - labai galingas. Žinoma, norint juo sunaikinti tanką, pirmiausia į jį reiktų pataikyti, o tai lemtų individualūs kiekvieno granatsvaiddininko įgūdžiai, kuriuos formavome šiame kurse. Galiu pasidžiaugti, kad mūsų kursas šaudė taikliai. Visi įvykdė reikalavimus ir išpildė instruktorių lūkesčius. Jiems mokymo metu neteko pakelti balso ar

Savanoriai Adolfas Petrauskis ir Povilas Aleksa kursu liko patenkinti

Laimio Bratiko nuotrauka

kitaip rodyti savo griežtumo. Visi čia susirinkome gerai motyvuoti ir susikaupę, įdėmiai klausėmės pasakojimų ir vieni kitus puikiai suprato. Didžiausias stimulus čia, be abejonės, buvo šaudymas ir jokio kito paskatinimo daugiau nereikėjo - iš pradžių klasėje susipažinome su vienu ginklu, po to šaudėme, tada sekė užsiėmimai su kitu ginklu ir vėl kovinis šaudymas. Taip laikas visiškai neprailgo. Dabar, savo kuopose, po paskyrimo granatsvaiddininkais arba jų padėjėjais, vėl nekantriai lauksime šaudymo pratybų. Tikėsimės, kad tokių pratybų ateityje bus daug ir

mus, kaip granatsvaiddininkus, panaudos pagal paskirtį.

Pasak Savanorių pajėgų vyriausiojo puskarininkio srž. mjr. Dariaus Masiulio, smagu buvo matyti gerai nusiteikusius karius savanorius ir girdėti gerus jų atsiliepimus apie instruktorius:

- Prieštankiniai vienetai atsiduria lyg ieties smaigalyje - jiems tenka stabdyti priešų techniką, todėl svarbu, kad kariai, dalyvaujantys tokiam kurse, išmokyti teisingai pasirinkti pozicijas, žinotų granatsvaiddžių galimybes ir galėtų efektyviai kautis su šarvuotu priešu. Kariai galės įgytus įgūdžius to-

bulinti rinktinėse ir prieštankinių vienetų pratybose.

Abu kariai, eiliniai A. Petrauskis ir P. Aleksa, pajėgose tarnaujantys metus ir pusantrų, granatsvaiddininko kurse pirmą kartą susidūrė su šio tipo ginklais. Nepaisant to, pasak savanorių, granatsvaiddžių priežiūra nėra sudėtinga, gal net paprastesnė, nei individualaus, kiekvienam kariui priskirto ginklo AK-4, svarbiausia išmokyti tinkamai naudotis ginklu. Šiais metais savanoriams Juozo Lukšos mokymo centre granatsvaiddininkų kursai dar bus organizuojami tris kartus.

Kuopa tobulina įgūdžius

Kpt. **Darius JONAITIS**

Žemaičių rinktinės štabo ir aprūpinimo kuopos vadas

Žemaičių rinktinės štabo ir aptarnavimo kuopos karių savanorių kovinis rengimas įgauna aukštesnį lygį. Kovinio rengimo įgūdžius kariai įtvirtina bendradarbiaudami su Karinių oro pajėgų specialistais. Unikalias pratybas kuopos žvalgy ir tiekimo-transportavimo būrių kariai turėjo gegužės antrąjį savaitgalį.

Praėjusių metų pabaigoje, planuojant 2012 metų kovinio rengimo kalendorių, buvo nuspręsta suplanuoti oro paramą, atliekant specifinius kuopos uždavinius ir užduotis ir individualias užduotis. Įvertinus Klaipėdos pajūrio oro sąlygų specifiką ir įvertinus KOP galimybes, pratybos buvo organizuotos Kairių poligone. Kariai treniravosi vykdyti rajono žvalgybą, atlikti infiltraciją, taktiškai vykdyti apsaugą ir įsilaišinimą į sraigtasparnį, vykdyti medicininio evakavimo su sraigtasparniu operacijas pagal griežtai nustatytas KOP specialistų procedūras ir standartus.

„Sužeistasis“ rengiamas transportavimui

Kpt. Ramūno Razgaus nuotrauka

Susipažinę su pratybų specifiką ir saugumo instruktažu, kariai vykdė treniruotes pagal savo būrių specifiką, bendradarbiaudami su KOP specialistais. Pratybų vadovui, įvertinus situaciją ir suderinus veiksmus su KOP kolegoms, buvo nuspręsta priartinti mokymo veiksmus prie realių kovinių veiksmų. Tikslą pasiekti padėjo sraigtasparnis ir jo ekipažas.

Po pratybų etapo įvyko pirminis aptarimas. Kariai savanoriai buvo sužavėti: dalijosi išpūdžiais,

diskutavo, fotografavosi prie MI-8, bendravo su KOP kariais. Girdėjau, jog šios pratybos jau „pakrikštytos“ geriausiomis II kvartalo kovinio rengimo pratybomis. Mano įsitikinimu, tai tik gerų ir naudingų pratybų ciklo pradžia, nes gegužės ir birželio mėnesiais kariai dalyvaus SOP pratybose, „Pėdsekyje“, „Voratinklyje“ ir galiausiai - didžiulis noras dalyvauti tarptautinėse pratybose „Baltijos operacijos“, kurios birželio mėnesį vyks Klaipėdoje.

Rinktinės diena

Asta **KAZLAUSKIENĖ**

Dainavos rinktinė

Balandžio 27 dieną Dainavos rinktinė minėjo 21-ąsias įkūrimo metines. Šventė prasidėjo iškilminga rikiuote, sveikinimo žodį tarė rinktinės vadas plk. lt. Rimantas Jarmalavičius.

Pasibaigus oficialiai renginio daliai, kariai ir civiliai darbuotojai buvo pakviesti į žygį Birutės bataliono poligone, kuriame buvo specialiai paruošta trasa ir jau laukė instruktoriai su užduotimis. Suskirstyti į penkias komandas, visi patraukė žygio trasos link. Prieš startą kiekviena komanda gavo žemėlapią ir ryžtingai nusiteikę išskubėjo.

Pirmame užduoties atlikimo taške buvo patikrintas pastabumas - komandos nurodytoje teritorijoje turėjo pastebėti kariškus daiktus, juos įsiminti ir po to įvardinti.

Kita užduotis - vandens indo nešimas per smėlio karjerą. Čia ypatingai prirėkė komandinio darbo, kad kuo pilnesnis indas pasiektų finišą, nes už išlietą vandenį buvo skiriami baudos taškai.

Įvykdžius šią užduotį, netoliese jau laukė kita. Komandos nariai turėjo padėti lazda ant žemės. Ne taip paprasta, kaip atrodo. Pradinė lazdos padėtis - iškelta virš galvos bei laikoma smiliais. Užduotis - kuo greičiau, neatitraukus nė vienam komandos nariui pirštų, padėti lazda ant žemės.

Miško paunksmėje komandų laukė instruktoriai, iš virvių su mezgę „voro tinklą“. Visi komandos nariai turėjo pralįsti pro skirtingas tinklo angas, neliečiant virvės. Atliekant šią užduotį, sėkmė lydėjo pasirinkusius teisingą strategiją.

Vėliau komandų laukė tikras išbandymas - kėlimasis virve. Instruktoriai buvo griežti, bet teisingi - trasą be išlygų turėjo įveikti visi komandos nariai.

Pralaimėjusių nebuvo. Kam ne itin gerai sekėsi užduotis, nenusiminė. Svarbiausia buvo kolegų palaikymas, puikus oras ir šventinė nuotaika.

Po smagaus žygio ir užduočių įveikimo, visi šventės dalyviai susirinko prie laužo, kur čirškino dešreles, bendravo su kolegomis, dalijosi žygio išpūdžiais.

Trumpas epizodas iš mano gyvenimo

Juozas Vanagas, Utenos gimnazijos moksleivis, 1944 m. įstojo į brg. gen. Povilo Plechavičiaus Vietinę rinktinę ir buvo pasiūstas į karo mokyklą Marijampolėje. 1944 m. spalio 7 d. dalyvavo mūšyje ties Seda.

1946 m. baigė Panevėžio gimnaziją. Tėvus ir gimines komunistai ištrėmė į Sibirą. 1948–1952 m. Vilniaus universitete studijavo klasikinę filologiją –

iš ketvirto kurso pašalintas už biografinių duomenų suklastojimą.

1949–1953 m. mokėsi choro dirigavimo Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos aukštesniojoje muzikos mokykloje, 1951–1959 m. dainavo Lietuvos filharmonijos chore. 1956 m. Vilniaus universitete suorganizavo vyrų chorą ir kurį laiką jam vadovavo. 1963 m. neakivaizdiniu būdu baigė choro dirigavimo studijas Lietuvos konservatorijoje (Klemenso Griauzdės klasė).

Daug metų vadovavo Vilniaus miesto vyrų ir moterų chorams. 1955 m. subūrė vyrų chorą „Aidas“ ir iki 1976 m. jam vadovavo, surengė daugiau kaip 500 koncertų Lietuvoje ir svetur. 1958 m. suorganizavo moterų chorą „Aidas“ ir jam vadovavo iki 1986 m. 1979 m. Vilniaus elektromechanikos gamykloje „Elfa“ suorganizavo mišrųjį chorą, kuriam vadovavo iki 1994 m. 1980–1983 m. dar vadovavo ir Vilniaus 31-osios profesinės technikos mokyklos merginų chorui. 1990 m. įkūrė Lietuvos kariuomenės vyrų chorą.

Buvo Lietuvos ir Vilniaus miesto dainų švenčių bei chorų sąskrydžių (1963, 1967, 1973, 1975, 1978 m.) dirigentas.

Spausdiname pluoštelį savanorio kūrėjo atsiminimų.

Juozas VANAGAS

Vilnius

Vilučių kaimas, kuriame gimiau, yra prie Užpalių-Duokiškio vieškelio ir Nosvės upelio. Gyveno 16 pasiturinčių ūkininkų, šeimos gausios, po 4-8 vaikus. Mūsų ūkininkai buvo susikooperavę ir turėjo beveik visas žemės ūkio mašinas, sodybos Nepriklausomybės laikais perstatytos, išpuštos. Žmonės darbštūs, nuoširdūs, sąžiningi.

Mokiausi Kišūnų pradžios mokykloje, vėliau Užpaliuose, Utenos gimnazijoje. 1944 m. jaunimas pradėjo masiškai stoti į gen. Povilo Plechavičiaus Vietinę rinktinę, nes visi tikėjo, jog iš jos išaugs Lietuvos kariuomenė. Aš taip pat įstojau ir buvau pasiūstas į Marijampolės karo mokyklą. Vokiečiai, supratę, kad gen. Plechavičius ir jo kariai netikina kariauti už Vokietiją, o tik už Lietuvą, rinktinę likvidavo ir teko grįžti namo.

Daug mūsų apylinkių vaikų apsiginklavo šautuvais ir ltn. Albino Repšio vadovaujami patraukė Žemaitijon. Šiauliai jau buvo rusų rankose, todėl ėjome per Svėdasus, Kupiškį, Biržus, latvių Bauskę. Ten formavosi Tėvynės apsaugos rinktinė, kuriai teko užimti niekieno neginamą fronto ruožą prie Papilės, palei Ventos upę. Vyko vietinio pobūdžio susišaudymai bei kautynės. Po trijų savaičių mus pakeitė vokiečių tankų dalinio likučiai ir aviacijos pėstininkai. Mes atsidūrėme Plinkšių dvare ir Dagių kaime, ten gavome uniformas, šiek tiek ginkluotės, vyko mokymai.

1944 m. spalio 5 d. rinktinė išvyko prie Sedos į pirmąsias linijas, nes rusai pradėjo puolimą. Išsikasėme apkasus, tranšėjas, užmaskavome ir laukėme šimteriopai gausesnės ir geriau gin-

klauto priešo. Barstyčių keliu Klaipėdos link slinko sumušti vokiečių mašinų voros. Iš vienos mašinos išsoko vokiečiai - ir tiesiai į mano apkasą. Jis man parodė savo šeimos nuotraukas, aiškindamas, kad du jo sūnūs žuvo Rytų fronte, bet turi dar dvi dukteris ir jeigu aš kartais atsidurčiau Silezijoje, tai jo žmona nuoširdžiai priims, tereikia pasakyti, kad buvome fronte susitikę.

Staiga sušvilpė bomba ir kai atgavau sąmonę, nei to vokiečio, nei voros, nei mūsų savanorių nesimatė, tik rūko subombarduotos mašinos. Mane oro banga nusiųdė apie 15-20 metrų. Rankose tebelaikiau vokiečio šeimos nuotrauką, parako dėmai graužė burną ir nosies gleivinę.

Už kokių 200-250 metrų pamčiau rusus, šokau ir trumpais perbėgimais ėmiau trauktis Sedos pusėn. Pribėgau kapines, aptvertas mūro tvora. Dešinėje ir kairėje jau slinko rusai. Baimindamasis patekti į jų rankas lipau tiesiai per metalinius vartus, tačiau už virbų užsikabino mano milinė. Nei atsikabinti, nei išsinerti negalėjau, taip ir kybojau it gyvas taikynys, kol rusų ugnis nenukirto vartų stulpelių. Man nieko! Per kapines pasiekiau Varduvo upę, kur radau ir daugiau mūsų savanorių, šaudančių į rusus.

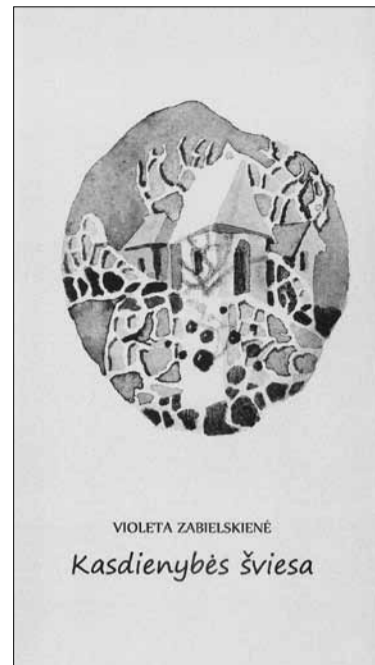
Bandžiau perplaukti Varduovą, bet ėmiau skęsti. Grįžau atgal, nusimečiau striukelę, kurią vilkėdavome po milinę, vėl bandžiau plaukti ir vėl nesėkmingai. Žiūriu Varduva atplaukia dvi tuščios valtys, jas prisitraukiau. Ant tilto stovėjo rusų tankas ir skynė mūsų savanorius. Vieną valtį paskandinu, o kita aštuoniese perplaukėme. Tačiau vėliau likome tik trise, penki, tarp jų ir mano kaimynas Bronius Vanagas, žuvo.

Nukelta į 8 p.

Kaip žalios kalvos prie sraunios Neries

„Kasdienybės šviesa“ – taip vadinasi neseniai pasirodžiusi antroji Violetos Zabielskienės eilėraščių knyga. Pirmojo – „Nėriniai“ – dienos šviesą išvydo prieš devynerius metus. Nemažas laiko tarpas, o ir debiutinė knyga, regis, pasirodė pavėluotai. Debiutuoti su savąja karta poetė, Norilsko lageriuose žuvusio Lietuvos karininko kpt. Liudo Literosio dukterė, negalėjo, o turbūt ir nenorėjo, nes tada neišvengiamai būtų turėjusi „raudoniesiems arkliams“ šiūptelėti „ideologinių avių“ gorčių. Juk net Sigitas Geda, norėdamas išleisti savo pirmąją knygelę „Pėdos“, turėjo vieną eilėraščių sudarkyti ir prilipdyti sakinį: „Pasaulis eina Lenino pėdom“. Dar blogiau nutiko kitam labai talentingam džiūkiui Antanui Kalanavičiui, į savo pirmosios knygos rankraštį įdėjusiam „idėjišką“ eilėraščių vis apie tą patį Leniną; eilėraštyje jaunas poetas į „viso pasaulio darbo žmonių vadą“ mandagiai kreipėsi: „Tu, seneli, mėlynveidi“. Viskas, kelias į lietuvių literatūrą Kalanavičiui buvo užkirstas, tuo pasirūpino poetai komunistai. „Pergalės“ žurnalo redaktoriui Algimantui Baltakisiui, atmetęs vieno jauno poeto visai neidėjinus eilėraščius, piktinosi: „Mes, vadinasi, turime po mėšlą braidyti, o jūs norite švarūs išlikti, nesu-sitepe!“

Eilėraštinis, anot Henriko Radausko, gimsta iš nieko, bet jeigu širdis tuščia, joje tikrai nieko nėra, tai niekas ir negims. Aš nemokėčiau pasakyti, kuo skiriasi tikras eilėraštinis nuo posmeliais surašytų žodžių, tikra kūryba nuo vadinaimo „postmodernizmo“; galbūt stiliumi, tik jokių būdu ne tematika; perskaitai eilėraščių ir supranti – tai tikras eilėraštinis ar tik imitacija. V. Zabielskienė savo stilių turi, nors kai kuriuose kūriniuose ir jaučiama klasikinės lietuvių poezijos įtaka, bet nedaug, viskas sava, tikra, išgyventa, patirta. Bė-

Knygą iliustravo dailininkė Aldona Jankauskienė

gantis laikas, meilė, kasdienybės rūpesčiai, kartais atlaidi ironija, šeima, tėvynė, žiemos ir vasaros, žvaigždėtos naktys, liepsnojančios putinai – juk tai daug, tai visas žmogaus gyvenimas. Labai nuoširdūs ir tikri eilėraščiai, skirti tėvo, o kartu ir visų Lietuvos karių, žuvusių, nukankintų, sušaudytų rusų lageriuose, kalėjimuose, NKVD rūsiuose atminimui. Tautos ir tūkstančių šeimų, dešimčių tūkstančių lietuvių sudarkyti likimai negali nepalikti pėdsako atmintyje, o vis tiek, reikia gyventi, nes „Romantika ir lyrika taip dera / Kaip žalios kalvos prie sraunios Neries“, poetė nori, kad „mūsų dienos ilgos ilgos / Tekėtų tarsi upės lėtos.“ To ir palinkėjime.

O ko nereikia, to knygoje ir nėra – eiliuotos publicistikos, politinių ir religinių klišių, tuščio aprašinėjimo. Yra eilėraščiai.

Knygą iliustravo Aldona Jankauskienė, profesionalų, kultūringą maketą padarė savanoris kūrėjas ats. ltn. Nerijus Treinys.

Vytautas VOVERIS

Violeta ZABIELSKIENĖ

Ar reikia?

Vis peikiat, peikiat, peikiat, Gal nieko jums nereikia – Nei kvepiančių viržynų, Kalvelių ir smiltynų, Danguos švelniausio mėlio, Auksinio rudenėlio? Gal jau pabodo viskas – Pavasarinis miškas, Alyvų melsvas dūmas, Pūkuoto karklo krūmas, Raudonos žemuogėlės Ir skardžio paukščio trelės? Jei ne, tai kam vis peikiat? Visiems mums šito reikia – Saldaus Tėvynės dūmo, Lietuviško graudumo.

Danutėi D.

Jauni tėvai

Tu atsidusęs pasakai: „Jaunų tėvų – seni vaikai...“ ir širdį užpila staiga skaudi užplūdusi banga, ir nuolatinis ilgesys, ir begalinis liūdesys. Einu vėl pokario gatve Visai viena, šaukiu Tave... Žmogaus ar Viešpaties valia Tokia liūdna, skaudi dalia? Jaunų tėvų – seni vaikai. Dabar kiti, nauji laikai Su vėliausių žaliais šilkais, Su kraujo pėdsakais šiltais, O širdyje vis ta pati Gėla ir netektis karti. Čia gėris, džiaugsmas ir kančia, Čia tu, čia aš – ir Jie juk čia. Taip liks jie amžinai jauni, Kol mes dar čia, kol gyveni.

Muziejų naktis lankytojų nenuvylė

Regina RAJECKIENĖ

Vytauto Didžiojo karo muziejaus skyriaus vedėja

Gegužės 19-osios vakarą Vytauto Didžiojo karo muziejuje ir jo sodelyje šurmuliavo jau tradicija tapusi akcija „Muziejų naktis“. 18 val. sodelyje nugriaudėjęs senovinių pabūklų salvėms, skambėjo Lietuvos karinių oro pajėgų orkestro koncertas.

Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje įsibėgėjęs renginys vėliau persikėlė į muziejaus Didžiąją salę ir truko iki vidurnakčio. Ekspozicijų salėse lankytojai išgirdo įdomius muziejaus darbuotojų pasakojimus apie eksponatus, Lietuvos karybos, muziejaus kūrimosi istoriją. Šių metų renginys „Istorijos epochų sąskambiai“ su-

pažindino su Lietuvos karyba. Lietuvos karo istorijos klubai pristatė senovės baltų, viduramžių (XIV–XV a.), Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikotarpio, Pirmojo pasaulinio karo (1914–1918 m.), karyba.

Muziejuje buvo galima išvysti istorinius personažus, patikrinti savo žinias „proto mūšyje“, kuriame pagrindinis ginklas buvo žinios. Įspūdingą šokio ir muzikos programą „Muzika ir šokis istorijos tėkmėje“ parodė Kauno choreografijos mokyklos ir Juozo Naujalio gimnazijos mokiniai bei jų mokytojai. Šventę vainikavo Kauno šokio teatro „Aura“ spektaklis „Apie mus“.

Į šventę susirinkusius kelis tūkstančius įvairaus amžiaus dalyvių džiugino ir gražus šeštadienio oras. Muziejaus ekspozicijos buvo

lankomos iki pat vidurnakčio.

Nuoširdžiai dėkojame už geranorišką dalyvavimą akcijoje „Muziejų naktis 2012“ senovės baltų kovų brolijai „Vilkatlakiai“, Kauno karo istorijos klubui prie Vytauto Didžiojo karo muziejaus, karo istorijos klubui „Kauno tvirtovės igula“, Lietuvos kariuomenės Vytauto Didžiojo jėgerių batalionui, Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų orkestrui (kapelmeisteris kpt. Ričardas Kukulskis), Vytauto Didžiojo karo muziejaus vyr. muziejininkui Algimantui Daugirdui, Kauno viešosios bibliotekos savanorių klubui, kompozitoriui Giedriui Kuprevičiui, Kauno šokio teatrui „Aura“ (vadovė Birutė Letukaitė), Kauno choreografijos mokyklos šokėjams ir J. Naujalio muzikos gimnazijos muzikantams.

Konkursas pasibaigė

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**
„Savanas“ redaktorius

Idėja surengti šalies moksleivių konkursą „Ką žinai apie Lietuvos kariuomenę“ atsirado prieš 17 metų Savanorių pajėgose (tada dar SKAT). Pirmasis bandymas pavyko ir išsklaidė abejones, kurių nestigo pačių įvairiausių, na, pavyzdžiui, kad toks konkursas yra mokyklų militarizavimas, o vienos Vilniaus mokyklos istorijos (!) mokytojas pasigyrė neskatinas moksleivių patriotizmo, nes, tai žalingas dalykas, mes, girdi, turime būti europiečiai, o ne kažkiek Lietuvos patriotai. Sunku net patikėti, kad žmogus galėtų taip primityviai, bolševikiškai galvoti. Be abejonės, konkursas prisideda prie patriotinių jausmų, tautiško puoselėjimo ir prie suvokimo, kad tautinė dvasia yra moralinė valstybės jėga ir tvirtybė. Tik kosmopolitai apsimeta to supranta.

Antra vertus, vienas ar kitas įvykis, istorinė asmenybė įsitvirtina tautos sąmonėje, tik tada jeigu jie pavaizduoti ryškiuose meno kūrinuose – knygose, kino filmuose, muzikoje, skulptūrose; jeigu nėra, tai ir atmintyje nėra; tik kelios eilutės istorijos monografijose, kurias mažai kas bekaitytų. Per du nepriklausomybės dešimtmečius jokių žymesnių istorinės tematikos meno kūrinių nesukurta. Atvirksčiai, prisiminimais kaip buvo šnypščiami, kad Vilniuje neatsirastų paminklų Jo-

Konkurso prizinininkai ir jų mokytojai su vertinimo komisijos nariais, krašto apsaugos viceministre *Indre Pociūne-Levickiene*, brg. gen. *Almantu Leika* ir KASP vadu plk. *Romualdu Moldariu* **Alfredo Pliadžio** nuotrauka

nui Žemaičiui, Vincui Kudirkai, po šiai dienai tąsomasi dėl Lukiškių aikštės...

Pirmuosius konkursus rengė Savanorių pajėgos, vėliau organizuoti ėmėsi Krašto apsaugos ministerija. Tai bendras kariuomenės ir Švietimo ministerijos renginys, vienu metu dalyvavo ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras. Vertinimo komisijai jau daug metų vadovauja ats. plk. lt. dr. Gintautas Surgailis iš Jono Žemaičio karo akademijos. Konkursas aprėpia beveik

visą Lietuvą; jį ignoruoja tik lenkiškų mokyklų vadovai. Kodėl? Ar baiminamasi, kad jų moksleiviai nesusidomėtų tikra ir objektyvia savo tėvynės istorija, o gal tose mokyklose toks Lietuvos istorijos (ir lietuvių kalbos) mokymo lygis, kad gėda ir pasirodyti?

Kai kurie konkursuose dalyvavę moksleiviai pasirinko Lietuvos karininko profesiją (Vytenis Kazlauskas, Tomas Mameniškis, Gintaras Paspirgėlis...), kiti pasirinko istorijos studijas (Mindaugas Nefas), tretį pasuko kitais keliais, ta-

čiau, tikėkimės, dalyvavimas konkurse, o ypač rengimasis, istorinės literatūros skaitymas, nebuvo beprasmiškas ir padėjo susiformuoti teisingas patriotines pažiūras, o tai svarbiausia.

Šiomet, balandžio 27 d. konkurso finalas surengtas Vilniuje, Krašto apsaugos ministerijoje. Jis kuklesnis nei ankstesniais metais, bet ne mažiau atkaklus ir emociingas. Sėkmė šiais metais lydėjo Kretingos rajono Salantų gimnazijos gimnazistą Kostą Gaučį, laimėjusį pirmąją vietą. Antrąją už-

ėmė Raseinių „Šaltinio“ vidurinės mokyklos moksleivis Mindaugas Lukoševičius, trečiąją – Eitvidas Žemaitaitis iš Elektrėnų „Versmės“ gimnazijos.

Konkurso finalininkus pasveikino ir apdovanojimus įteikė krašto apsaugos viceministrė Indrė Pociūtė-Levickienė, KAM Pajėgumų ir ginkluotės generalinis direktorius brg. gen. Almantas Leika, Savanorių pajėgų vadas plk. Romualdas Moldaris, ES parlamento narė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė.

Sportas

Mūsų krepšininkai stipriausi

Asta KAZLAUSKIENĖ
Dainavos rinktinė

Gegužės 5-6 d. Alytaus sporto centre vyko finalinės Lietuvos kariuomenės krepšinio čempionato varžybos, kuriose Dainavos rinktinė iškovojo pirmąją vietą.

Rinktinės komandos kelias į pergalę prasidėjo kovo mėnesį, kai atrankiniame ture mūsiškiai įveikė Vytenio, Juozo Vitkaus-Kazimieraičio batalionų ir Dariaus ir Girėno rinktinės krepšininkus. Balandžio 27-28 d. III atrankiniame ture rinktinės krepšinio komandai lygių nebuvo – ji nesunkiai laimėjo prieš Logistikos valdybos, Algirdo bataliono ir Aviacijos bazės krepšininkus.

Finalinėse varžybose Alytuje rungėsi Gedimino štabo bataliono, Logistikos valdybos, Dariaus ir Girėno bei Dainavos rinktinės. Gedimino štabo bataliono krepšininkai liko ketvirti, trečioji vieta atiteko Dariaus ir Girėno rinktinėi, Logistikos valdybos krepšinio komanda užėmė antrąją vietą, o aukšą iškovojo aikštelės šeimininkai – Dainavos rinktinės krepšininkai.

Apdovanojimus įteikė Lietuvos kariuomenės sporto klubo viršininkas ats. plk. lt. Valentinas Mizgaitis ir Dainavos rinktinės vadas plk. lt. Rimantas Jarmalavičius.

Kariuomenės čempionai džiūgauja kartu su rinktinės vadu plk. lt. *Rimantu Jarmalavičiumi*

Kpt. **Vytauto Vinicko** nuotrauka

Mirus Lietuvos kariuomenės kūrėjui savanoriui kūrėjui, parlamento gynėjui Gintarui Adomauskui (1959-2012), nuoširdžiai užjaučiame jo sūnų, artimuosius, bendražygius ir liūdime kartu šią netekties valandą.

Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Kauno skyrius

Nuoširdžiai užjaučiame plk. lt. Vaidotą Malinionį dėl tėvo mirties.

Krašto apsaugos savanorių pajėgos

Dalyvavo dvi komandos

Ltn. Vaidas ŽLABYS
Dainavos rinktinė

Balandžio 26 dieną Vilniaus rajone, prie Mickūnų geležinkelio stoties, vyko Lietuvos kariuomenės orientavimosi čempionatas. Šiais metais buvo sudarytos sąlygos pasivaržyti ne tik sportinėje, bet ir karinėje rungtyje, bėgant su topografiniu žemėlapiu ir karine uniforma. Iš Dainavos rinktinės atskirose rungtyse dalyvavo dvi komandos. Taip pat svarbu paminėti, jog intensyviai vykdėme pasirengimą čempionatui, dalyvaudami Alytaus masinėse orientavimosi varžybose bei naudodamiesi stacionariomis trasomis. Sportinio orientavimosi rungtyje neaplenkiamas buvo vyr. lt. Donatas Stulgys, iškovojęs pirmąją vietą. Komandoje dalyvavo ltn. Vaidas Žlabys (4 vieta), vyr. eil. Povilas Červonka (6 vieta), eil. Sandra Baužaitė (7 vieta) ir eil. Mantas Sakalauskas (9 vieta). Susumavus rezultatus, sportinėje rungtyje rinktinės komanda užėmė pirmąją vietą, vos dviem minutėm pralenkusi antroje vietoje likusius Lietuvos šaulių sąjungos orientacininkus.

Karinėje orientavimosi rungtyje dalyvavo plk. lt. Rimantas Jarmalavičius (44 vieta), gr. Robertas Boika (18 vieta), gr. Juozas Genevičius (39 vieta), eil. Artūras Bendoraitis (50 vieta). Tarp 18 komandų užėmė 9-ąją vietą. Džiaugiamės puikiai suorganizuotu renginiu ir su nekantrumu laukiame po kelių savaičių vyksiančio Lietuvos kariuomenės penkiakovės čempionato.

Lietuvos savanoriai nuoširdžiai užjaučia Lietuvos kariuomenės vadą, savanorių kūrėją gen. lt. Arvydą Pocių dėl mamos mirties.

Krašto apsaugos savanorių pajėgos

Reiškiame nuoširdžių užuojautą Materialinių resursų departamento vyr. specialistei Angelei Bagdonienei dėl brolio mirties.

KASP štabas

Viena diena kariuomenėje

Kęstutis GRUODIS

Didžiosios Kovos rinktinė

Gegužės pradžioje Nečiūnuose Didžiosios Kovos rinktinės civilių ir karių bendradarbiavimo kuopos iniciatyva buvo surengtas išvažiuojamasis susitikimas su karių savanorių darbdaviais. Tai jau ne pirmas susitikimas su darbdaviais; jų metu parodoma karių savanorių tiesioginiams viršininkams, ką reiškia būti kariu savanoriu, ką veikia jų pavaldiniai tarnybos metu Savanorių pajėgose. Šis susitikimas kitoks nei įprastinis, tai renginys-pratybos „Viena diena kariuomenėje“. Tikslas - parodyti darbdaviams, kokiose pagrindinėse pratybose dalyvauja jų darbuotojai, tuo pačiu reprezentuoti kariuomenę kaip organizuotą, stiprią ir vieningą, artimiau susipažinti su darbdaviais neformalioje aplinkoje bei sugriauti mitus ar išankstines nuostatas apie kariuomenę, kurios neretam yra susiformavusios dar nuo okupacinės rusų kariuomenės laikų.

Darbdaviai turėjo galimybę išbandyti ar bent jau pajusti kas tai yra kariuomenė ir tarnyba Savanorių pajėgose, nes tik nedaugeliui teko paragauti kario duonos. Viskas prasidėjo nuo, kaip jau įprasta visų šalių kariuomenėse, medicininio patikrinimo, kuriuo metu išaiškinkamas tinkamumas karo tarnybai, toliau - bendra rikiuotė ir susipažinimas su rikiuote, kam ji reikalinga, ko joje išmoka-

ma, kam reikalinga drausmė ne tik kariuomenėje, bet ir kasdieniniame gyvenime. Rikiuotės tikslas ir yra rengti karį bendriems veiksams, joje įprantama greitai ir tiksliai vykdyti karinio vienetų vado komandas ir įsakymus. Suformavus keturis būrius „jaunieji kariai“ turėjo galimybę susipažinti su ginkluote, išbandyti kario ekipuotę, o taip pat buvo įrengtos trys mokomosios kliūčių vietos, kuriuose buvo galima individualiai ir komandos sudėtyje išbandyti jėgas improvizuotame kliūčių ruože, granatų mėtymo ir šaudymo rungtyse. „Jaunieji kariai“ suprato komandinio darbo kariuomenėje svarbą.

Pasak einančio civilių ir karių bendradarbiavimo kuopos vado pareigas kpt. Jaroslavo Dubakos, „Savanorių pajėgos skiria didelį dėmesį savo veiklos viešumui bei geriems santykiams su karių savanorių darbdaviais, todėl pajėgose yra vykdomi edukaciniai renginiai ne tik vaikams - būsimiesiems Lietuvos kariuomenės kariams, šauliams, bet ir savanorių darbdaviams, nes nuo jų priklauso kario savanorio galimybė dalyvauti kariniuose apmokymuose. Labai svarbu parodyti kario savanorio darbdaviui, kad lankymasis pratybose nėra laisvalaikio praleidimas, o rimtas ir Lietuvai reikalingas užsiėmimas. Tokie renginiai, kai darbdaviui parodoma nors ir nedidelė dalis to, kas yra daroma per pratybas, yra viena iš sudėtinių bendradarbiavimo su darbdaviais dalių“.

Darbdaviai bando įveikti kliūčių ruožą

Autoriaus nuotrauka

Šalčininkų krašto šauliams

Dr. Vytautas RAČKAUSKAS

LKKSS Vilniaus skyriaus pirmininkas

Gegužės 5-6 d. Lietuvos šaulių sąjungos Šalčininkų kuopos 11 šaulių dalyvavo intensyviame 24 valandų išgyvenimo kurse Nr. 1. Siekdamas sukauptą karinę patirtį perteikti jaunajai kartai, kursą organizavo ir finansavo LKKSS Vilniaus skyrius. Instruktoriumi darbo išgyvenimo įgūdžių ekspertas ats. mjr. Albertas Daugirdas. Kurso metu buvo suteikta galimybė įgyti net 32 specialiųjų įgūdžių pagrindus, kurie galėtų būti

ekstremaliose situacijose. Tematika apėmė rengimosi principus ir specialius drabužius, mazgų rišimą, ugnies išgavimą automobilyje ir ekipuotėje esančiomis priemonėmis, individualų susiildymą, panaudojant specialias priemones, būsto iš palapinsiausių stovyklų, kuriame galima išgyventi ir esant -30 šalčiui, vandens išgavimą šalto ir karšto oro sąlygomis ir t.t. Šauliai patvirtino, kad kursas labai naudingas. Tikimasi, kad bendradarbiavimas tarp Vilniaus savanorių kūrėjų ir šaulių tęsis ir toliau.

Gervėčių krašto diena

Seimo nariai Juozas Olekas, Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, prof. Arimantas Dumčius, KASP štabo viršininkas plk. ltn. Ramūnas Baronas ir Alfonsas Augulis gervėtiškių suėjime

Autoriaus nuotrauka

Eil. Vilius DŽIAVEČKA

„Savanorio“ korespondentas

Balandžio 19 dieną Vilniaus ruošėje vyko Gervėčių krašto diena. Renginyje dalyvavo Lietuvos Seimo nariai Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė, Juozas Olekas, prof. Arimantas Dumčius, KASP štabo viršininkas plk. ltn. Ramūnas Baronas, visuomeninių organizacijų atstovai.

- Linkiu ir toliau taip gražiai išlaikyti lietuviškumą savo krašte! Jūsų darbai, patriotizmas yra pavyzdys mums visiems gyvenantiems čia - Lietuvoje, - žavėdamasis Gervėčių visuomenininkų entuziazmu visais būdais stiprinti ryšius su Lietuva ir istorinėmis savo šaknimis, - Sausumos pajėgų vado gen. mjr. Vytauto Žuko vardu renginio dalyvius pasveikino plk. ltn. R. Baronas.

Renginyje buvo pagerbti Gudijos lietuvių geradarijai, jiems įteiktos Gervėčių klubo pirmininko Al-

fonso Augulio padėkos. Renginyje taip pat aptartos krašto lietuvių problemos - kultūros ir švietimo centro, lietuviškos Rimdžiūnų mokyklos bei vaikų darželio dabartis ir perspektyvos. Šventę pajavairino Gervėčių etnografinių ir Vilniaus karininkų ramovės kolektyvų pasirodymai.

Lietuvių poetų eiles skaitė Rimdžiūnų lietuviškos mokyklos moksleiviai. Niekas geriau neatskleidžia mokyklos reikšmės žmogaus tautiško suvokimui kaip Lietuvos istorija. Anot pačių gervėtiškių ir renginyje pasisakiusių svečių, labai svarbu, kad jaunieji Gervėčių krašto gyventojai gali mokytis gimtąja kalba, mokytis lietuvių tautos istorijos, atskleisti jos kalbos grožį. Mokykla veikia nuo 1996 metų ir mokyklos vaidmuo, siekiant išsaugoti lietuvišką savimonę šiame krašte labai didelis.

Gervėčių kraštas yra savitas lietuvių etninis regionas dabartinės

Gudijos teritorijoje. Iš viso Gervėčių apylinkėi priklauso apie 15 išlikusių lietuviškų kaimų. Gervėčių miestelis yra Gardino srityje, Astravo rajone, apie 70 km į rytus nuo Vilniaus. Tai Gudijos lietuvių etninių žemių centras. Gervėčiuose stovi XIX amžiuje statyta katalikų bažnyčia, restauruota lietuvių kunigų iniciatyva.

Šis kraštas istoriškai yra Lietuvos Vilnijos dalis, jame stovėjo didžiųjų Lietuvos kunigaikščių, Vilniaus vyskupų dvarai, o Gervėčių žmonių socialinė bei švietėjiška veikla buvo glaudžiai susijusi su visa Lietuva. Pereito amžiaus pirmojoje pusėje Gervėčių kraštą niojojant okupantams - vokiečiams, rusams, lenkams, lietuvių išsaugojimas pareikalavo daug aukų. 1921-39 m. Gervėčius valdė Lenkija, 1939 m. jie priskirti Gudijai. Nuo 1942 m. balandžio iki 1944 m. Gervėčiai priklausė Lietuvai, tačiau 1944 m. vėl atiteko Gudijai.

Trumpas epizodas iš mano gyvenimo

Atkelta iš 6 p.

Susirinko 17 savanorių būrelis, ketinantis trauktis į vakarus. Nuėjome apie 20 kilometrų ir plyname lauke akis į akį susidūrėme su rusais. Jau buvome pakeitę milines į civilius drabužius, tad rusai mus tik ištardė, apiplėšė, nuavė batus ir paleido. Kitas susidūrimas galėjo baigtis blogiau. Mes sakėme, kad esame atvaryti apkasų kasti ir pabėgome nuo vokiečių, tačiau rusų karininkas mus išrikiavo ir liepė

kareiviams sušaudyti. Išgelbėjo moteriškė, dora lietuvė, kuri tvirtino karininkui, kad mes jos gimnaziškai ir tikrai išvaryti apkasų kasti. Karininkas dvejojo, pagaliau liepė kareiviams nuleisti šautuvus.

Tėviškėje jau sklاندė gandas, kad mes žuvę, tad visi apsidžiaugė, pamatę gyvus. Šeimoje nusprendėme, kad protingiausia grįžti į gimnaziją ir aš vėl atsidūriau Utenoje. Gimnazijos direktorius pasiūlė dalyvauti šachmatų varžybose su Panevėžio gimnazija, nes buvau

Utenos miesto šachmatų varžybų nugalėtojas. Tuo metu rusai apsupo gimnaziją, gaudydami jaunimą į Raudonąją armiją. Jaunuolius tikrino pagal klasės žurnalus. Enkavedistams priėjus prie mano pavardės ir paklausius kuris čia Vanagas, gimnazijos komsorgas atsakė, kad pabėgęs į mišką. Tai sužinojęs, į Uteną negrįžau, išvažiavau į Panevėžį, įsidarbinau Lietkoopsąjungoje ir karu mokiausi Mykolo Karkos vadovaujamoje muzikos mokykloje bei gimnazijoje.

Savanas, SL 1469.

Steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.

Leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos.

Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.

Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: LT-05110 Viršuliškių 36, Vilnius

El. paštas: Vytautas.Voveris@mil.lt, Vilius.Dziavecka@mil.lt

Spausdino „Respublikos“ spaustuvė, M.Sleževičiaus g. 7, Vilnius.

Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.

Indeksas 0099

Redaktorius
ats. kpt. Vytautas Voveris

Korespondentas
eil. Vilius Džiavečka

Maketavo UAB „Respublikos“ leidiniai“